

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 646/2023-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], zastúpeného RIBÁR & PARTNERS, s. r. o., Halenárska 18A, Trnava, proti postupu a upovedomeniu Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 15048/2023/61/358 z 1. augusta 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. októbra 2023 a doplnenou podaním doručенým ústavnému súdu 9. októbra 2023 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 47 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie, ako aj práv zaručených čl. 6 ods. 1 a čl. 13 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 2 ods. 1 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a upovedomením ministerstva spravodlivosti uvedeným v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje napadnuté upovedomenie zrušiť a vec vrátiť ministerstvu spravodlivosti na ďalšie konanie. Zároveň žiada priznanie trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 50Tk/1/2021 z 21. januára 2022 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) bola podľa § 255 ods. 3 a § 334 ods. 1 a 4 Trestného poriadku schválená dohoda o uznaní viny a prijatí trestu uzatvorená medzi sťažovateľom a prokurátorom Krajskej prokuratúry v Žiline (ďalej len „krajská prokuratúra“), v ktorej sťažovateľ uznal vinu z pokračovacieho zločinu neoprávneného zaobchádzania s látkami s anabolickým alebo iným hormonálnym účinkom podľa § 176 ods. 1 a 2 písm. c), ods. 3 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona, z pokračovacieho prečinu ohrozovania zdravia závadnými potravinami a inými predmetmi podľa § 168 ods. 1 a 2 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) a i) Trestného zákona, ako aj

z pokračovacieho obzvlášť závažného zločinu legalizácie príjmu z trestnej činnosti podľa § 233 ods. 1 písm. a) a b), ods. 3 písm. c) a ods. 4 písm. a) Trestného zákona v znení účinnom do 31. decembra 2020 s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Za to bol sťažovateľovi uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia, trest prepadnutia majetku a ochranný dohľad v trvaní 24 mesiacov. Rozsudok okresného súdu o schválení dohody o vine a treste nadobudol svoju právoplatnosť vyhlásením (§ 334 ods. 5 Trestného poriadku).

3. Sťažovateľ podal ministrovi spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister“) viacero podnetov na podanie dovolania proti rozsudku okresného súdu. Ostatný podnet zo 16. apríla 2023, ktorý sťažovateľ doplnil podaniami z 18. júna 2023 a 19. júla 2023 (ďalej len „podnet“), bol napadnutým upovedomením odložený.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Proti napadnutému upovedomeniu podal sťažovateľ túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentuje nasledujúcim spôsobom:

a) Ministerstvo spravodlivosti nepodalo dovolanie bez toho, aby sa zaoberalo primárnymi otázkami, na ktoré sťažovateľ v podnete poukazoval. Odloženie podnetu nesmie byť arbitrárne, resp. svojvoľné a prieskum voľnej úvahy ministerstva spravodlivosti podlieha prieskumu v ústavnom súdnictve.

b) Názor ministerstva spravodlivosti, podľa ktorého zásadné porušenie práva na obhajobu v kontexte dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nastáva iba v prípade, ak účastník trestného konania nemal čo i len čiastočne obhajcu, je mimoriadne reštriktívny a neudržateľný.

c) Ministerstvo spravodlivosti sa bližšie nezaoberalo námietkou nezákonnosti a neprimeranosti trestu prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona. Vzťah medzi spáchanou trestnou činnosťou a majetkom páchatel'a musí byť preukázaný aj pri treste prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 3 Trestného zákona. Opačný výklad je v rozpore s princípom posudzovania zavinenia v trestnom práve, ktorý sa vzťahuje aj na ukladanie trestov. V konaní o dohode o vine a treste nebolo analyzované, či množstvo majetku, ktorý sa mal skonfiškovať, zodpovedalo závažnosti činu, a či to pre sťažovateľa nepredstavuje nadmernú záťaž. Všeobecné súdy nešpecifikovali konkrétny majetok, ktorý podliehal trestu prepadnutia majetku.

d) Trestná činnosť, pre ktorú bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie, spadala s poukazom na § 14 písm. l) Trestného poriadku do pôsobnosti Špecializovaného trestného súdu. Krajská prokuratúra, ktorá so sťažovateľom uzatvorila dohodu o vine a treste, a Krajský súd v Žiline (v skutočnosti okresný súd, pozn.), ktorý túto dohodu schválil, nemali pôsobnosť na konanie v danej veci. Ministerstvo spravodlivosti na avizovanú argumentáciu nereagovalo.

e) V sťažovateľovej veci neboli naplnené znaky skutkovej podstaty trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti. Nie každé prechovávanie, ukrývanie či užívanie príjmov alebo vecí z trestnej činnosti toho istého páchatel'a napĺňa znaky skutkovej podstaty avizovaného trestného

činu. Aj na avizované argumentačné línie ministerstvo spravodlivosti opomenulo poskytnúť odpoveď.

5. Už uvedené dôvody sťažovateľ podrobnejšie odôvodňuje jednotlivými parciálnymi námietkami uvedenými v ústavnej sťažnosti. Bez potreby komplexného prebratia parciálnej sťažnostnej argumentácie do odôvodnenia tohto rozhodnutia ústavný súd uisťuje sťažovateľa, že sa pred jeho vydaním dôsledne oboznámil s celým obsahom ústavnej sťažnosti a jej prílohami.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstata ústavnej sťažnosti spočíva v námietke sťažovateľa, podľa ktorej ministerstvo spravodlivosti nesprávne vyhodnotilo podnet na podanie dovolania. Sťažovateľ namieta porušenie označených základných práv a práv napadnutým upovedomením, ku ktorému malo dôjsť tak, že ministerstvo spravodlivosti napriek splneniu zákonných podmienok nevyhovelo podnetu a napadnuté upovedomenie pritom odôvodnilo nedostatočným spôsobom.

7. V naznačenej súvislosti ústavný súd poukazuje na odôvodnenie napadnutého upovedomenia, ktoré formou vnútorného odkazu zotrvalo na vybavení predchádzajúcich sťažovateľových podnetov (z 1. júla 2022 a 2. septembra 2022). Keďže jednotlivé právne názory ministerstva spravodlivosti je z tohto dôvodu potrebné vnímať vo vzájomnej jednote, obsahovej koherencii a nevyhnutnej vzájomnej prepojenosti, ústavný súd tam, kde sa to javí žiaduce, upriami pozornosť aj na odôvodnenie upovedomenia z 2. septembra 2022.

8. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu mimoriadne opravné prostriedky, ktoré sťažovateľ nemôže uplatniť osobne, nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu priamo dostupné (m. m. napr. II. ÚS 357/06, II. ÚS 846/2016, III. ÚS 83/2018, III. ÚS 185/2023, IV. ÚS 323/07). Podnet na podanie dovolania ministrovi nie je opravným prostriedkom a z hľadiska trestného práva procesného ho možno považovať iba za informáciu ministrovi ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť každému podnetu. Je na úvahe ministra posúdiť a rozhodnúť, či na základe podnetu strany v konaní alebo na základe iného podnetu podá alebo nepodá dovolanie. Táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak minister zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené (m. m. napr. II. ÚS 846/2016, III. ÚS 83/2018, III. ÚS 185/2023).

9. Podanie podnetu na podanie dovolania z uvedených dôvodov nemôže mať charakter (základného) práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (m. m. napr. I. ÚS 585/2012, II. ÚS 846/2016, III. ÚS 435/2010, III. ÚS 83/2018, III. ÚS 185/2023, IV. ÚS 471/2011). Sťažovateľ (v danej veci ako podnecovateľ) mal právo len na to, aby sa minister jeho podnetom zaoberal, náležite sa s ním vysporiadal a o spôsobe jeho vybavenia sťažovateľa vyrozumel (m. m. napr. III. ÚS 214/2010, III. ÚS 365/2018, III. ÚS 185/2023).

10. Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sťažovateľ v súlade s podnetom (s. 13 a nasl.) videl v podstate v nezabezpečení dôkazov z trestného konania prebiehajúceho v Poľsku, v nespojení trestného konania prebiehajúceho v Poľskej republike

s tuzemským trestným konaním a s tým súvisiacim nedostatkom odôvodnenia rozsudku okresného súdu.

11. Ministerstvo spravodlivosti v reakcii podotklo, že o zásadné porušenie práva na obhajobu ide v súlade s rozhodovacou praxou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) najmä v prípade, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a orgány činné v trestnom konaní alebo súd v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia napadnutého dovolaním. Tieto závery v zásade nemožno hodnotiť ako ústavne nekonformné, pretože korešpondujú aj s doterajšou ustálenou rozhodovacou praxou ústavného súdu (m. m. napr. II. ÚS 441/2018, II. ÚS 579/2020), pričom zároveň z obsahu upovedomenia vyplýva, že sťažovateľ mal v trestnom konaní obhajcu.

12. Ústavný súd však v tejto súvislosti zdôrazňuje, že ministerstvo spravodlivosti použitím slova „najmä“ neurobilo kategorický záver o tom, že k zásadnému porušeniu práva na obhajobu môže dôjsť výlučne v prípade opísanom v predchádzajúcom odseku. Ústavný súd dodáva, že takýmto porušením môže byť aj prípadné iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v ktorého dôsledku dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Intenzita takéhoto porušenia musí dosahovať stupeň zásadnosti, teda takéto porušenie musí kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby (m. m. napr. II. ÚS 441/2018, II. ÚS 579/2020). Dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku totiž zodpovedá právo na obhajobu nielen vo formulačnom rozsahu čl. 50 ods. 3 ústavy (primeraný čas na prípravu obhajoby a možnosť obhajovať sa sám alebo prostredníctvom obhajcu), ale aj obhajobné práva v kontexte spravodlivého procesu podľa čl. 6 dohovoru, a teda aj v rozsahu čl. 46 ods. 1 ústavy (IV. ÚS 546/2020).

13. V súvislosti s dokazovaním môže byť porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] napríklad vtedy, ak súd nevyhovie návrhom obvineného na vykonanie alebo doplnenie dokazovania, pričom svoje rozhodnutie neodôvodní (pozri napríklad uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4Tdo/71/2015 z 28. júla 2016; m. m. tiež napríklad II. ÚS 441/2018, II. ÚS 579/2020). V sťažovateľovom prípade však nejde o takýto prípad. Ak sťažovateľ zastúpený obhajcom mal vedomosť o dôkazoch získaných v Poľskej republike, mohol ich navrhnúť. Ministerstvo spravodlivosti dodalo, že hypotetické úvahy o dôkazoch, ktoré bolo možné získať výsluchom sťažovateľa v Poľskej republike, nepredstavujú porušenie práva na obhajobu. S takýmito závermi sa ústavný súd so zreteľom na poukazovanú vlastnú rozhodovaciu prax stotožňuje a bez potreby ďalšieho dopĺňania a rozvíjania na nich odkazuje.

14. Sťažovateľovo vnímanie právnej úpravy obsiahnutej v § 58 ods. 3 Trestného zákona smeruje v podstate ku kritike normatívnej právnej úpravy. Z čl. 127 ods. 2 ústavy však vyplýva, že k porušeniu základných práv sťažovateľa môže dôjsť iba právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, teda individuálnymi právnymi aktmi, medzi ktoré nemožno zaradiť právne predpisy. Na tom nie je spôsobilý nič zmeniť ani sťažovateľov odkaz na nález č. k. PL. ÚS 1/2021-164 z 27. septembra 2023, keďže ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je oprávnený rozhodovať o porušení základných práv fyzických osôb a právnických osôb

normatívnymi právnymi aktmi (m. m. napr. I. ÚS 347/2018, III. ÚS 393/2023, IV. ÚS 306/08, III. ÚS 506/2023).

15. K námietke, že v sťažovateľovej veci nemal konať okresný súd, ústavný súd (v konečnom dôsledku rovnako ako sťažovateľ na s. 2 a 5 podnetu) uvádza, že táto okolnosť neodôvodňuje dovolací dôvod upravený v § 371 ods. 1 písm. c) a § 334 ods. 4 Trestného poriadku. V súvislosti s nedostatkom príslušnosti krajskej prokuratúry sťažovateľ obdobne tak netvrdí a tým menej preukazuje naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd zdôrazňuje, že podanie dovolania ministrom v sťažovateľovom prípade (po schválení dohody o vine a treste) je z pohľadu dovolacích dôvodov obmedzené len na dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, čo vyplýva z § 334 ods. 4 Trestného poriadku.

16. V súvislosti s deficitom naplnenia zákonných znakov skutkovej podstaty trestného činu legalizácie príjmu z trestnej činnosti sťažovateľ vo svojom podnete poukazoval primárne na dôvody dovolania, ktoré sú takisto odlišné od dôvodu objektivizovaného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. V tomto smere ústavný súd z hľadiska vysporiadania ministerstva spravodlivosti s avizovanou argumentáciou opätovne poukazuje na závery napadnutého upovedomenia v rámci ich obsahového posolstva recipovaného do bodu 14 tohto rozhodnutia, s ktorými sa stotožňuje.

17. Sťažovateľ na s. 21 podnetu upína nesprávnu kvalifikáciu žalovaných skutkov aj na nedostatok odôvodnenia rozsudku okresného súdu, čo podraduje pod dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Nadväzne na to dáva v ústavnej sťažnosti zreteľ na nedostatok odôvodnenia napadnutého upovedomenia. V tejto súvislosti ústavný súd upriamuje pozornosť aj na odôvodnenie upovedomenia ministerstva spravodlivosti z 2. septembra 2022, podľa ktorého sťažovateľ na otázky uvedené v § 333 ods. 3 Trestného poriadku odpovedal pozitívne, čím (okrem iného) dobrovoľne priznal a uznal vinu za spáchané skutky, ktoré sa v návrhu dohody o vine a treste kvalifikujú ako určitý trestný čin, a že rozumel právnej kvalifikácii skutku ako trestného činu. Uzatvorením dohody o vine a treste teda sťažovateľ priznal svoju vinu a vyjadril súhlas s týmto konaním. Ministerstvo spravodlivosti dodáva, že sťažovateľ bol poučený o svojich právach a povinnostiach a v prípade, že mu neboli jasné právne inštitúty, mohol sa obrátiť na svojho obhajcu. Ústavný súd teda ani v avizovanej súvislosti nemohol priznať ústavno-právnu relevanciu sťažnostnej námietke, ktorej obsahom v tomto smere bol nedostatok odôvodnenia napadnutého upovedomenia.

18. Ústavný súd sumarizuje, že ministerstvo spravodlivosti síce nereagovalo osobitne na všetky námietky sťažovateľa uvedené v podnete, zaoberalo sa však všetkými námietkami relevantnými vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ktorý podľa odôvodneného názoru ministerstva spravodlivosti prichádzal do úvahy so zreteľom na materiálne posolstvo zákonodarcu procesne zhmotnené v § 334 ods. 4 Trestného poriadku ako jediný dovolací dôvod. Avizovaný prístup je ústavne konformný a judikatúrou ústavného súdu aprobovaný (m. m. III. ÚS 83/2018), pričom ústavný súd dodáva, že sťažovateľ v ústavnej sťažnosti naplnenie iného dovolacieho dôvodu než dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ani netvrdí.

19. Z dôvodov uvedených v tomto rozhodnutí ústavný súd uzatvára, že závery napadnutého upovedomenia sa vyrovnali s primárnymi argumentačnými líniami nastolenými v podnete sťažovateľa, preto ich nemožno kvalifikovať ako arbitrárne a z tohto dôvodu ako ústavne

nekonformné. Ministerstvo spravodlivosti sa podnetom sťažovateľa procesne predpísaným postupom zaoberalo, vysporiadalo sa s ním ústavne akceptovateľným spôsobom, teda adekvátne a preskúmateľne, pričom minister na tomto argumentačnom základe nezistil splnenie normatívnych podmienok na podanie dovolania podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku v spojitosti s § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Ústavný súd napokon dodáva, že sťažovateľ bol o spôsobe vybavenia podnetu aj náležitým spôsobom vyrozumený.

20. Ústavný súd tak pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k záveru, že medzi napadnutým upovedomením a obsahom označených práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavnú sťažnosť v celosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako zjavne neopodstatnenú.

21. Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. decembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu